



Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2018. gada 17. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Noteiktu projektu ietekmes uz vidi novērtējums – Tiesības celt prasību par saskaņošanas lēmumu – Prasība par tiesvedību, kas nebūtu pārmērīgi dārga – Jēdziens – Piemērošana laikā – Tieša iedarbība – Ietekme uz valsts lēmumu par tiesāšanās izdevumiem, kas kļuvis galīgs

Lieta C-167/17

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Supreme Court* (Augstākā tiesa, Īrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2017. gada 23. martā un kas Tiesā reģistrēts 2017. gada 3. aprīlī, tiesvedībā

Volkmar Klohn

pret

An Bord Pleanála,

piedaloties:

Sligo County Council,

Maloney and Matthews Animal Collections Ltd.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: Tiesas priekšsēdētāja vietniece R. Silva de Lapuerta, [*R. Silva de Lapuerta*], kas pilda pirmās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*] (referents), A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], E. Regans [*E. Regan*] un K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*],

ģenerālvokāts: M. Bobeks [*M. Bobek*],

sekretāre: L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2018. gada 22. februāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *V. Klohn* vārdā – viņš pats un *B. Ohlig, advocate,*
- *An Bord Pleanála* vārdā – *A. Doyle, solicitor,* un *B. Foley, BL,*

* Tiesvedības valoda – angļu.

– Īrijas vārdā – *M. Browne* un *G. Hodge*, kā arī *A. Joyce*, pārstāvji, kam palīdz *M. Gray* un *H. Godfrey*, *BL*, kā arī *R. Mulcahy*, *SC*,

– Eiropas Komisijas vārdā – *C. Zadra*, *G. Gattinara* un *J. Tomkin*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2018. gada 5. jūnija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Direktīvas 85/337/EEK (1985. gada 27. jūnijs) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV 1985, L 175, 40. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/35/EK (2003. gada 26. maijs; OV 2003, L 156, 17. lpp.) (turpmāk tekstā – “grozītā Direktīva 85/337”), 10.a panta piekto daļu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Volkmar Klohn* un *An Bord Pleanála* (Teritorijas plānošanas aģentūra, Īrija) (turpmāk tekstā – “Aģentūra”) saistībā ar tiesāšanās izdevumu noteikšanu tiesvedībā, ko *V. Klohn* aizsāka, apstrīdot Aģentūras izsniegto būvatļauju *Achonry County Sligo* (Slaigo grāfiste, Īrija) kritiņu dzīvnieku kontroles visā Īrijas teritorijā kompleksa izbūvei.

Atbilstošās tiesību normas

Starptautiskās tiesības

- 3 Konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kas parakstīta 1998. gada 25. jūnijā Orhūsā un Eiropas Kopienas vārdā apstiprināta ar Padomes 2005. gada 17. februāra Lēmumu 2005/370/EK (OV 2005, L 124, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – “Orhūsas konvencija”), preambulā ir noteikts:

“[..]

“Atzīstot arī to, ka katrai personai ir tiesības dzīvot vidē, kas atbilst šīs personas veselības stāvoklim un labklājībai, un pienākums gan individuāli, gan sadarbībā ar citiem aizsargāt un uzlabot vidi pašreizējo un nākamo paaudžu labā,

uzskatot, ka, lai īstenotu šīs tiesības un pildītu šo pienākumu, pilsoņiem jābūt pieejamai informācijai, jābūt tiesībām piedalīties lēmumu pieņemšanā un iespējai griezties tiesā saistībā ar vides jautājumiem, un šajā ziņā atzīstot, ka iedzīvotājiem var būt nepieciešama palīdzība, lai īstenotu savas tiesības,

[..]

Rūpējoties, lai sabiedrībai, tostarp organizācijām, būtu pieejama efektīva tiesvedības sistēma, kas nodrošinātu likumos noteikto interešu aizsardzību un likumību,

[..]”

4 Orhūsas konvencijas 1. pantā “Mērķis” ir paredzēts:

“Lai pašreizējā un nākamajās paaudzēs aizsargātu ikvienas personas tiesības dzīvot vidē, kas atbilstu personas veselības stāvoklim un labklājībai, katra Puse saskaņā ar šīs konvencijas noteikumiem garantē tiesības piekļūt informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem.”

5 Šīs konvencijas 3. panta “Vispārīgi noteikumi” 8. punktā noteikts:

“Katra Puse nodrošina, lai personas, kas īsteno savas tiesības atbilstoši šīs konvencijas noteikumiem, par šādu iesaistīšanos nekādi netiktu sodītas, vajātas vai iespaidotas. Šis noteikums neierobežo valstu tiesu kompetenci lemt par pamatotu tiesāšanās izdevumu segšanu.”

6 Minētās konvencijas 9. pantā “Iespēja griezties tiesu iestādēs” ir noteikts:

“1. Katra Puse saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nodrošina to, ka ikvienai personai, kura uzskata, ka tās lūgums sniegt informāciju saskaņā ar 4. pantu ir ticis ignorēts, daļēji vai pilnīgi nepamatoti noraidīts, nepietiekami atbildēts vai kā citādi nav izskatīts atbilstoši minētā panta noteikumiem, ir iespēja pārskatīšanas nolūkā griezties tiesā vai kādā citā neatkarīgā un objektīvā institūcijā, kas noteikta likumā.

[..]

2. Katra Puse saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nodrošina to, ka ieinteresētās sabiedrības pārstāvjiem:

a) kuriem ir pamatota interese vai arī

b) kuri uzskata, ka noticis tiesību aizskārums, ja šādu priekšnosacījumu paredz attiecīgās Puses administratīvā procesa normas, ir iespēja pārskatīšanas nolūkā griezties tiesā un/vai kādā citā neatkarīgā un objektīvā institūcijā, kas noteikta likumā, lai – pamatojoties uz materiāliem vai procesuāliem aspektiem – apstrīdētu jebkura tāda lēmuma, darbības vai bezdarbības likumību, uz ko attiecas 6. panta noteikumi, ja šāda apstrīdēšana paredzēta attiecīgās valsts tiesību aktos, kā arī neskarot šā panta 3. punktu un citus attiecīgus šīs konvencijas noteikumus.

To, vai interese ir pamatota un vai ir noticis tiesību aizskārums, nosaka saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un ar mērķi nodrošināt ieinteresētajai sabiedrībai plašas iespējas griezties tiesu iestādēs saistībā ar šīs konvencijas piemērošanu. Tādēļ a) apakšpunkta piemērošanas nolūkā par pamatotu uzskata ikvienas tādas nevalstiskas organizācijas interesi, kura atbilst 2. panta 5. punktā minētajām prasībām. Šādas organizācijas uzskata arī par tādām, kam ir tiesības, attiecībā uz kurām ir iespējams tiesību aizskārums, kā paredzēts b) apakšpunktā.

[..]

3. Turklāt, neskarot 1. un 2. punktā minētās pārskatīšanas procedūras, katra Puse nodrošina to, ka sabiedrības pārstāvjiem, kas atbilst attiecīgās valsts tiesību aktos noteiktajiem kritērijiem, ja tādi būtu, ir pieejamas administratīvas vai tiesas procedūras, lai apstrīdētu fizisku personu vai valsts iestāžu darbību vai bezdarbību, kas pārkāpj attiecīgās valsts tiesību aktus vides jomā.

4. Turklāt, neskarot 1. punktu, šā panta 1., 2. un 3. punktā minētajām procedūrām ir jānodrošina pamatoti un efektīvi tiesiskie līdzekļi, tostarp, vajadzības gadījumā, atbrīvošana no amata, un tām ir jābūt taisnīgām, objektīvām un ātrām, kā arī saistītām ar nelielām izmaksām. Šajā pantā paredzētos lēmumus noformē vai reģistrē rakstiski. Tiesu un, ja iespējams, citu institūciju lēmumi ir publiski pieejami.

5. Lai šā panta noteikumus padarītu efektīvākus, katra Puse nodrošina to, ka sabiedrība tiek informēta par administratīvajām vai tiesas procedūrām, kas tai pieejamas pārskatīšanas nolūkā, kā arī lemj par atbilstošu palīdzības sistēmu ieviešanu, lai novērstu vai mazinātu finansiālus un citus šķēršļus saistībā ar griešanos tiesu iestādēs.”

Savienības tiesības

- 7 Grozītajā Direktīvā 85/337 ir paredzēts, ka sabiedriskiem un privātiem projektiem, kuriem ir būtiska ietekme uz vidi, tiek veikts vērtējums par to ietekmi uz vidi. Ar to arī ir noteikti pienākumi sabiedrības līdzdalības un konsultēšanās jomā lēmumu pieņemšanas procesā attiecībā uz šādu projektu atļaujām.
- 8 Pēc Eiropas Savienības pievienošanās Orhūsas konvencijai Savienības likumdevējs pieņēma Direktīvu 2003/35, ar kuras 3. panta 7. punktu Direktīvā 85/337 tika ieviests 10.a pants, kurā ir noteikts:

“Dalībvalstis nodrošina, ka saskaņā ar valsts tiesību sistēmu attiecīgās sabiedrības daļas locekļiem:

- a) kas ir pietiekami ieinteresēti vai,
- b) ja dalībvalsts administratīvi procesuālajās tiesībās tas paredzēts kā priekšnoteikums – kuru tiesības ir aizskartas,

ir iespēja pārskatīšanas [pārbaudes] kārtībā ierosināt lietu tiesā vai citā neatkarīgā un objektīvā struktūrā, kas izveidota ar tiesību aktiem, lai apstrīdētu tādu lēmumu, darbību vai bezdarbības būtības vai procesuālo likumību, uz kuru attiecas šīs direktīvas noteikumi par sabiedrības līdzdalību.

Dalībvalstīm jānoteic, kad lēmumus, darbības vai bezdarbību var pārsūdzēt.

Dalībvalstis nosaka, kas tieši uzskatāms par pietiekamu ieinteresētību un tiesību aizskārumu, paturot prātā mērķi – nodrošināt attiecīgajai sabiedrības daļai tiesas pieejamību. Tālab šā panta a) apakšpunkta sakarā jebkuras 1. panta 2. punktā minētajām prasībām atbilstošas nevalstiskās organizācijas interesi uzskata par pietiekamu. Uzskata arī, ka šādām organizācijām ir tiesības, kas var tikt aizskartas, kā noteikts šā panta b) apakšpunktā.

Šā panta noteikumi neliedz lietu nodot iepriekšējai izskatīšanai administratīvā iestādē, un – ja valsts tiesību aktos ir šāda prasība – tie neietekmē prasību pirms juridiskās pārskatīšanas procedūras [tiesu pārskatīšanas procedūras] piemērošanas izmantot visas iespējas administratīvajā pārskatīšanas procedūrā [visus administratīvos tiesību aizsardzības līdzekļus].

Visām šīm procedūrām jābūt godīgām, taisnīgām, savlaicīgām un ne pārmērīgi dārgām.

Lai veicinātu šā panta noteikumu efektivitāti, dalībvalstis nodrošina, ka sabiedrībai ir pieejama praktiska informācija par piekļuvi administratīvajām un tiesu pārskatīšanas procedūrām.”

- 9 Saskaņā ar Direktīvas 2003/35 6. panta pirmo daļu “dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai līdz 2005. gada 25. jūnijam izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju”.
- 10 Grozītās Direktīvas 85/337 10.a pants tika pārņemts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (2011. gada 13. decembris) 2011/92/ES par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV 2012, L 26, 1. lpp.) 11. pantā.

Īrijas tiesības

- 11 Īrijas pārskatīšanas tiesā sistēmai ir divi posmi. Vispirms prasītājiem ir jālūdz *High Court* (Augstā tiesa, Īrija) atļauja (*leave*) par pārskatīšanu tiesā, izklāstot savas prasības pamatojumu un prasījumus. Tikai tad, kad šī atļauja ir saņemta, šādu prasību par pārskatīšanu tiesā var celt.
- 12 Saskaņā ar *Rules of the Superior Courts* (Augstāko tiesu reglaments) 99. pantu “tiesāšanās izdevumus nosaka atkarībā no lietas”. Līdz ar to prasītājam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, principā ir jāatlīdzina savi un otras puses tiesāšanās izdevumi. Šāda ir vispārējā norma, taču *High Court* (Augstā tiesa) ir rīcības brīvība no tās atkāpties, ja to pamato lietas īpašie apstākļi.
- 13 Tiesa, kura izskata lietu, lemj tikai tiesāšanās izdevumu sadali. Tālāk lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriesto tiesāšanās izdevumus apmērs ir noteikts atsevišķā *Taxing Master* lēmumā, kas ir tiesnesis, kurš ir atbildīgs par izdevumu noteikšanu, pamatojoties uz lietas dalībnieka, kuram spriedums ir labvēlīgs, iesniegto attaisnojošo informāciju. Šis lēmums var būt prasības priekšmets.
- 14 2009. gada 16. jūlija spriedumā Komisija/Īrija (C-427/07, EU:C:2009:457, 92.–94. punkts) Tiesa lēma, ka Īrija nav transponējusi valsts tiesību aktos grozītās Direktīvas 85/337 10.a pantu, saskaņā ar kuru tiesvedības nedrīkst būt “pārmērīgi dārgas”.
- 15 2011. gadā, ņemdama vērā no šajā ziņā konstatētās pienākumu neizpildes izrietošās sekas, Īrija savā Teritorijas plānošanas un attīstības likumā iekļāva 50.B pantu, saskaņā ar kuru šī likuma piemērošanas jomā katra puse principā sedz savus tiesāšanās izdevumus pati. Tomēr šī tiesību norma *ratione temporis* nav piemērojama faktiem pamatlietā.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 16 2004. gadā Aģentūra piešķīra *Maloney and Matthews Animal Collections Ltd* atļauju *Achonry* būvēt kritušu dzīvnieku kontroles visā Īrijas teritorijā kompleksu. Šādu kompleksu tika izlemts uzbūvēt pasākumu dēļ, kas pieņemti, reaģējot uz liellopu sūkļveida encefalopātijas epizootiju.
- 17 2004. gada 24. jūnijā *V. Klohn*, minētajam kompleksam tuvumā atrodošās fermas īpašnieks, lūdza atļauju par šīs būvatļaujas pārskatīšanu tiesā. 2007. gada 31. jūlijā viņam tika piešķirta atļauja uzsākt pārskatīšanas tiesā procesu.
- 18 2008. gada 23. aprīļa spriedumā *High Court* (Augstā tiesa) noraidīja *V. Klohn* pieteikumu lietā pēc būtības.
- 19 Pēc tam 2008. gada 6. maijā šī tiesa ieinteresētajai personai piesprieda segt Aģentūrai radušos tiesāšanās zaudējumus. Šis lēmums netika apstrīdēts.
- 20 Savā iesniegumā *V. Klohn*, kuru viņš bija adresējis *High Court* (Augstā tiesa) *Taxing Master*, kas atbilstīgi valsts tiesībām ir par atlīdzināmo tiesāšanas izdevumu aprēķināšanu atbildīgais tiesnesis, norādīja, ka saskaņā ar Orhūsas konvencijas 3. panta 8. punktu un 9. panta 4. punktu, kā arī grozītās Direktīvas 85/337 10.a pantu piespriestie tiesāšanās izdevumi nevar būt “pārmērīgi dārgi”.
- 21 2010. gada 24. jūnija lēmumā *Taxing Master* norādīja, ka saskaņā ar Īrijas tiesībām viņa kompetencē neesot izvērtēt, vai šie izdevumi ir pārmērīgi, un viņš noteica *V. Klohn* atlīdzināt Aģentūras tiesāšanās izdevumus aptuveni 86 000 EUR apmērā.
- 22 Izskatot ieinteresētās personas sūdzību par *Taxing Master* lēmumu, *High Court* (Augstā tiesa) šo lēmumu atstāja negrozītu.

- 23 Šo *High Court* (Augstā tiesa) spriedumu *V. Kohn* pārsūdzēja *Supreme Court* (Augstākā tiesa, Īrija).
- 24 *Supreme Court* (Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai [grozītās Direktīvas 85/337] 10.a panta noteikumu “ne pārmērīgi dārgām” ir iespējams jebkādi piemērot tādā gadījumā, kāds ir šajā lietā, kur tiesvedībā apstrīdētā atļauja tika piešķirta pirms šīs direktīvas transponēšanas termiņa un ja tiesvedība, apstrīdot attiecīgo atļauju, arī tika uzsākta pirms minētās dienas? Ja tā ir, vai Sabiedrības līdzdalības direktīvas 10.a panta noteikumu “ne pārmērīgi dārgām” ir iespējams piemērot visiem tiesāšanās izdevumiem, kas radušies tiesvedībā, vai tikai tiesāšanās izdevumiem, kas radušies pēc transponēšanas termiņa?
- 2) Ja attiecīgā dalībvalsts nav veikusi nekādu īpašu pasākumu, lai transponētu [grozītās Direktīvas 85/337] 10.a pantu, vai valsts tiesai, kam piemīt rīcības brīvība attiecībā uz tiesāšanās izdevumu atlīdzības piespriešanu lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, apsverot rīkojumu par tiesāšanās izdevumiem tiesvedībā, uz kuru attiecas šis noteikums, ir pienākums nodrošināt, ka neviens izdotais rīkojums nepadara tiesvedību “pārmērīgi dārgu” vai nu tāpēc, ka attiecīgajiem noteikumiem ir tieša iedarbība, vai arī tāpēc, ka attiecīgās dalībvalsts tiesai ir jāinterpretē valsts procesuālās tiesības pēc iespējas atbilstošāk 10.a panta mērķiem?
- 3) Ja rīkojums par tiesāšanās izdevumiem ir kategorisks un, tā kā tas nav pārsūdzēts, tas ir jāuzskata par galīgu un izšķirošu saskaņā ar valsts tiesībām, vai Savienības tiesībās ir prasīts, ka vai nu:
- a) *Taxing Master*, kam saskaņā ar valsts tiesībām ir izvirzīts uzdevums noteikt tiesāšanās izdevumu apmēru, kuri pamatoti radušies lietā uzvarējušai pusei, vai
- b) tiesai, kurai lūgts pārskatīt šādu *Taxing Master* lēmumu,

tomēr ir pienākums atkāpties no citādi piemērojamiem valsts tiesību aktiem un noteikt piespriežamo tiesāšanās izdevumu samaksas summu tā, lai nodrošinātu, ka šādi piespriežamie tiesāšanās izdevumi nepadara tiesvedību pārmērīgi dārgu?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par otro jautājumu

- 25 Uzdodot savu otro jautājumu, kurš ir jāizskata vispirms, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai grozītās Direktīvas 85/337 10.a panta piektajā daļā ietvertajai prasībai, saskaņā ar kuru noteiktās tiesvedības vides jomā izdevumi nevar būt pārmērīgi dārgi (turpmāk tekstā – “nepārmērīgu izdevumu norma”), ir tieša iedarbība vai arī valsts tiesai tikai ir jāinterpretē valsts tiesības, lai, cik vien iespējams, sasniegtu mērķi, kas atbilst ar šo tiesību normu sasniedzamajam.
- 26 Nepārmērīgu izdevumu normas tiešas iedarbības jautājums pamatlietā tiek uzdots, tādēļ, ka Īrija Direktīvas 2003/35 6. pantā noteiktajā termiņā, proti, vēlākais līdz 2005. gada 25. jūnijam, nebija transportējusi grozītās Direktīvas 85/337 10.a panta piekto daļu. Šo pienākumu neizpildi Tiesa konstatēja 2009. gada 16. jūlija spriedumā Komisija/Īrija (C-427/07, EU:C:2009:457, 92.–94. punkts un rezolutīvā daļa). No iesniedzējtiesas sniegtajiem paskaidrojumiem arī izriet, ka valsts tiesību norma netika pieņemta, lai 2011. gada laikā valsts tiesībās transponētu nepārmērīgu izdevumu normu, proti, pēc lēmuma pēc būtības pieņemšanas, ar kuru tika izbeigta tiesvedība tiesā, par kuras izdevumu noteikšanu ir pamatlieta.
- 27 Jāatgādina, ka Savienības tiesību normas piemēro tieši, ja ar tām indivīdiem tiek piešķirtas tiesības, uz kurām tie var atsaukties, vērsdamies dalībvalsts tiesā (spriedums, 1974. gada 4. decembris, *van Duyn*, 41/74, EU:C:1974:133, 4. un 8. punkts).

- 28 Ar šādām tiesību normām dalībvalstīm tiek uzlikts precīzs pienākums, kas neprasa nekādu darbību nedz no Savienības iestāžu, nedz dalībvalstu puses, un saskaņā ar tām nav paredzēta nekāda rīcības brīvība to izpildē (spriedums, 1974. gada 4. decembris, *van Duyn*, 41/74, EU:C:1974:133, 6. punkts).
- 29 Šajā ziņā vispirms jāatgādina, ka grozītās Direktīvas 85/337 10.a panta piektajā daļā ir tikai paredzēts, ka attiecīgajām tiesvedībām tiesās “ir jābūt godīgām, taisnīgām, savlaicīgām un ne pārmērīgi dārgām”. Ņemot vērā lietoto vispārīgo formulējumu, šīs tiesību normas diez vai varētu uzskatīt par tādām, ar kurām dalībvalstīm tiek uzlikti pietiekami precīzi pienākumi, lai tām nebūtu jāveic valsts pasākumi to ieviešanai.
- 30 Tālāk Tiesa ir nospriedusi, ka saskaņā ar dalībvalstu procesuālo autonomiju, ievērojot līdzvērtības un efektivitātes principus, tām ir zināma rīcības brīvība attiecībā uz grozītās Direktīvas 85/337 10.a panta īstenošanu (spriedums, 2012. gada 16. februāris, *Solway u.c.*, C-182/10, EU:C:2012:82, 47. punkts, kā arī 2013. gada 7. novembris, *Gemeinde Altrip u.c.*, C-72/12, EU:C:2013:712, 30. punkts).
- 31 Visbeidzot un it īpaši Tiesa pauda savu viedokli par nepārmērīgu izdevumu normas tiešu iedarbību. Faktiski šāds noteikums ar līdzīgu formulējumu ir ietverts arī Orhūsas konvencijas 9. panta 4. punktā. Šāda līdzība nav nejauša, jo Direktīvas 2003/35, ar kuru Direktīvā 85/337 tika ieviests 10.a pants, mērķis tieši ir Kopienas tiesības pieskaņot Orhūsas konvencijai, lai Kopiena to varētu apstiprināt, kā tas izriet no Direktīvas 2003/35 5. apsvēruma.
- 32 Tiesa 2018. gada 15. marta spriedumā *North East Pylon Pressure Campaign un Sheehy* (C-470/16, EU:C:2018:185, 52. un 58. punkts) nosprieda, ka Orhūsas konvencijas 9. panta 4. punkts nav tieši piemērojams.
- 33 Tā kā Tiesa vērtēja Savienības parakstītā līguma noteikumu tiešu piemērojamību atbilstoši tikai tiem kritērijiem, kurus tā izmantoja, lai noteiktu, vai direktīvas noteikumi ir tieši piemērojami (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1987. gada 30. septembris, *Demirel*, 12/86, EU:C:1987:400, 14. punkts), no iepriekšējā punktā minētā sprieduma var arī secināt, ka grozītās Direktīvas 85/337 10.a panta piektajā daļā ietvertā nepārmērīgu izdevumu norma ir zaudējusi tiešu iedarbību.
- 34 Ņemot vērā grozītās Direktīvas 85/337 aplūkoto normu tiešās iedarbības neesamību un to novēlotu transponēšanu attiecīgās dalībvalsts tiesību sistēmā, pēdējas minētās valsts tiesām, sākot ar dalībvalstīm noteiktā transpozīcijas termiņa beigu datumu, ir pienākums interpretēt valsts tiesības, cik vien iespējams saskaņā ar šo noteikumu mērķi, dodot priekšroku tādai valsts tiesību normu interpretācijai, kas vislielākajā mērā atbilst šim mērķim, lai līdz ar to rastu risinājumu, kas ir saderīgs ar minētās direktīvas noteikumiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2006. gada 4. jūlijs, *Adelener u.c.*, C-212/04, EU:C:2006:443, 115. un rezolutīvā daļa).
- 35 Mērķis, kam, pieņemdam grozītās Direktīvas 85/337 10.a pantā atrodamo nepārmērīgu izdevumu normu, sekoja Savienības likumdevējs, nozīmē to, ka personas nedrīkst tikt kavētas uzsākt vai turpināt šī panta piemērošanas jomā ietilpstošas procedūras tiesu iestādēs ar tām saistītā iespējamā finansiālā sloga dēļ (spriedums, 2013. gada 11. aprīlis, *Edwards un Pallikaropoulos*, C-260/11, EU:C:2013:221, 35. punkts). Šis mērķis, kas ir rast attiecīgajai sabiedrības daļai plašu pieeju tiesām, plašākā kontekstā kalpo Savienības likumdevēja vēlmei izvairīties, aizsargāt un uzlabot vides kvalitāti un šajā ziņā palielināt sabiedrības aktīvo lomu, kā arī nodrošināt tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un efektivitātes principu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 11. aprīlis, *Edwards un Pallikaropoulos*, C-260/11, EU:C:2013:221, 31.–33. punkts).
- 36 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka grozītās Direktīvas 85/337 10.a panta piektā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka nepārmērīgu izdevumu norma ir zaudējusi tiešu iedarbību. Tā kā dalībvalsts šo pantu nav transponējusi, šis dalībvalsts tiesām tik un tā,

cik vien iespējams, valsts tiesības, sākot no minētā panta transponēšanai paredzētā termiņa beigām, ir jāinterpretē tādējādi, ka personas nedrīkst tikt kavētas uzsākt vai turpināt šī paša panta piemērošanas jomā ietilpstošas procedūras tiesu iestādēs ar tām saistītā iespējamā finansiālā sloga dēļ.

Par pirmo jautājumu

- 37 Uzdodot pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai nepārmērīgu izdevumu norma, kas minēta grozītās Direktīvas 85/337 10.a pantā ir piemērojama procedūrai, kāda ir aplūkota pamatlietā un kura ir aizsākta, pirms beidzies šī panta transponēšanai paredzētais termiņš. Apstiprinošas atbildes uz jautājumu gadījumā iesniedzējtiesa jautā, vai minēto normu ir iespējams piemērot visiem tiesāšanās izdevumiem, kas radušies šajā tiesvedībā, vai tikai tiesāšanās izdevumiem, kas radušies pēc transponēšanas termiņa?
- 38 Atbilstoši Tiesas pastāvīgajai judikatūrai jauns noteikums principā ir nekavējoties piemērojams tādas situācijas vēlākām sekām, kas radušies iepriekšējā noteikuma pastāvēšanas laikā (spriedumi, 2008. gada 11. decembris, Komisija/*Freistaat Sachsen*, C-334/07 P, EU:C:2008:709, 43. punkts un minētā judikatūra; 2010. gada 6. jūlijs, *Monsanto Technology*, C-428/08, EU:C:2010:402, 66. punkts, kā arī 2015. gada 6. oktobris, Komisija/*Andersen*, C-303/13 P, EU:C:2015:647, 49. punkts).
- 39 Ievērojot tiesību aktu atpakaļejoša spēka aizlieguma principu, citādi var būt tikai tad, ja jaunajai tiesību normai ir pievienoti īpaši noteikumi, kas īpaši paredz tā piemērošanas laikā nosacījumus (spriedums 2010. gada 16. decembris, *Stichting Natuur en Milieu* u.c., C-266/09, EU:C:2010:779, 32. punkts).
- 40 Šādi tiesību akti, kas pieņemti direktīvas transponēšanai, ir jāpiemēro to situāciju sekām nākotnē, kas radušās, spēkā esot vēl iepriekšējam likumam, ja vien direktīvā nav noteikts citādi.
- 41 Direktīvā 2003/35 nav ietverti nekādi īpaši noteikumi attiecībā uz grozītās Direktīvas 85/337 10.a panta piemērošanas laikā nosacījumiem (spriedums, 2013. gada 7. novembris, *Gemeinde Altrip* u.c., C-72/12, EU:C:2013:712, 23. punkts).
- 42 Šajā ziņā Tiesa ir nospriedusi, ka grozītās Direktīvas 85/337 10.a pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tās valsts tiesību normas, kas ir pieņemtas šī panta transponēšanai, ir jāpiemēro administratīvām procedūrām, kuras ir jau aizsāktas šīs tiesību normas transponēšanai paredzētā termiņa izbeigšanās brīdī (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 7. novembris, *Gemeinde Altrip* u.c., C-72/12, EU:C:2013:712, 31. punkts).
- 43 Ja neviens no transponēšanas aktiem nav ticis pieņemts šim nolūkam direktīvā paredzētajā termiņā, kā tas ir pamatlietā, ir jāuzskata, ka pienākums interpretēt valsts tiesības saskaņā ar netransponētu normu attiecas arī uz jau šī sprieduma 39. un 40. punktā atkārtotajiem apstākļiem, sākot no brīža, kad šis termiņš ir izbeidzies.
- 44 Šajā pēdējā minētajā situācijā valsts tiesai ir pienākums interpretēt valsts tiesības, lai, cik vien iespējams, sasniegtu rezultātu, kāds minēts direktīvas netransponētajos noteikumos – kā tas ir ticis atgādināts šī sprieduma 35. punktā. Direktīvas jauna noteikuma tūlītēja piemērošana esošo situāciju sekām nākotnē, sākot no brīža, kad izbeidzies šī noteikuma transponēšanas termiņš, ir daļa no šī rezultāta, ja vien attiecīgajā direktīvā nav bijis noteikts citādi.
- 45 Tādējādi valstu tiesām no brīža, kad beidzies netransponētās direktīvas transponēšanas termiņš, valsts tiesības ir jāinterpretē tādējādi, lai situāciju, kas radušās, esot spēkā iepriekšējam likumam, sekas nākotnē nekavējoties būtu saderīgas ar šīs direktīvas noteikumiem.

- 46 Ņemot vērā mērķi, kam kalpo nepārmērīgu izdevumu norma, kas ir grozīt izdevumu sadali konkrētās procedūrās, procedūra, kura ir aizsākta pirms Direktīvas 2003/35 transponēšanai paredzētā termiņa beigām, ir jāuzskata par situāciju, kas radusies, spēkā esot iepriekšējam likumam. Turklāt lēmumam par tiesāšanās izdevumu sadali, ko pieņēmis tiesnesis, kas lietu izskata, ir aizsāktas procedūras sekas – turklāt neskaidras – nākotnē. Tādējādi valstu tiesām, lemjot par tiesāšanās izdevumu sadali tiesvedībās, kuras nebija pabeigtas brīdī, kad izbeidzās šīs direktīvas transponēšanai paredzētais termiņš, ir pienākums interpretēt valsts tiesības tādējādi, lai, cik vien iespējams, rastu risinājumu, kas ir saderīgs ar mērķi, kam kalpo nepārmērīgu izdevumu norma.
- 47 Šajā ziņā tiesāšanās izdevumi nav jānošķir atkarībā no tā, vai tie praksē ir radušies pirms vai pēc transponēšanai paredzētā termiņa beigām, jo lēmums par tiesāšanās izdevumu sadali šajā brīdī vēl nav pieņemts, un tādēļ pienākums interpretēt valsts tiesības saskaņā ar nepārmērīgu izdevumu normu ir piemērojams šim lēmumam – kā tas jau ir ticis minēts iepriekšējā punktā. Tiesa ir nospriedusi, ka tiesvedības dārdzība ir jāizvērtē vispārīgi, ņemot vērā visus attiecīgajam lietas dalībniekam radušos izdevumus (spriedums, 2013. gada 11. aprīlis, *Edwards* un *Pallikaropoulos*, C-260/11, EU:C:2013:221, 28. punkts).
- 48 Katrā ziņā valsts tiesas pienākumu – interpretējot un piemērojot attiecīgās valsts tiesību normas, ņemt vērā pamatlēmuma saturu – ierobežo vispārējie tiesību principi, īpaši tiesiskās drošības princips un atpakaļejoša spēka nepieļaujamības princips (spriedums, 2016. gada 8. novembris, *Ognyanov*, C-554/14, EU:C:2016:835, 63. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 49 Šajā ziņā Aģentūra norāda, ka nepārmērīgu izdevumu normas tūlītēja piemērojamība tiesvedībām, kas vēl turpinās, nav saderīga ar tiesiskās drošības principu. Tā uzskata, ka noteikums par tiesāšanās izdevumu sadali – kāds tas bija spēkā kopš tiesvedības aizsākšanas – ir ietekmējis tiesāšanās izdevumu apmēru, ko lietas dalībnieki ir nolēmuši iztērēt savu tiesību aizsardzībai.
- 50 Protams, tiesiskās noteiktības princips, no kura izriet tiesiskās paļāvības aizsardzības princips, it īpaši prasa, ka tiesību normām jābūt skaidrām un precīzām un to sekām jābūt paredzamām, īpaši tad, ja tās var nelabvēlīgi ietekmēt personas vai uzņēmumus (spriedums, 2017. gada 22. jūnijs, *Unibet International*, C-49/16, EU:C:2017:491, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 51 Turklāt tiesības pieprasīt tiesiskās paļāvības aizsardzību attiecas uz jebkuru privātpersonu, kas atrodas situācijā, no kuras izriet, ka Kopienu administrācija, sniedzot precīzas garantijas, tai ir radījusi pamatotas cerības (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 14. oktobris, *Nouva Agricast* un *Cofra* /Komisija, C-67/09 P, EU:C:2010:607, 71. punkts).
- 52 Katrā ziņā pamatlietā aplūkotajā tiesvedībā ir jākonstatē, ka lietas dalībnieki nav saņēmuši nekādu apstiprinājumu tam, ka norma par tiesāšanās izdevumu sadali būs spēkā līdz tiesvedības beigām. Tieši otrādi – kopš šīs tiesvedības sākuma, 2004. gada 24. jūnija, kad *V. Klohn* lūdza atļauju par pārskatīšanu tiesā, lietas dalībnieki, ņemot vērā attiecībā uz Īriju no 2003. gada 25. jūnija spēkā stājušās Direktīvas 2003/35 izrietošos pienākumus, varēja paredzēt, ka šī norma drīzumā – vēlākais līdz 2005. gada 25. jūnijam – varētu tikt mainīta, kas visticamāk būtu bijis pirms minētās tiesvedības beigām. It īpaši Īrija un Aģentūra kā šīs dalībvalsts iestāde nevar atsaukties uz tiesisko paļāvību, saglabājot spēkā normu, kuru Īrija, lai gan bija pienākums, kas tai uzlikts saistībā ar šīs normas grozīšanu šajā direktīvā noteiktajā termiņā, nav grozījusi – kā to Tiesa ir konstatējusi 2009. gada 16. jūlija spriedumā Komisija/Īrija (C-427/07, EU:C:2009:457).
- 53 Visbeidzot Tiesa nosprieda, ka tiesiskās paļāvības principa aizsardzības piemērošanas joma nevar būt tik plaša, lai vispārīgi aizkavētu jaunā noteikuma piemērošanu tādu situāciju vēlākām sekām, kas radušās iepriekšējā noteikuma pastāvēšanas laikā (spriedums, 2015. gada 6. oktobris, Komisija/*Andersen*, C-303/13 P, EU:C:2015:647, 49. punkts).

- 54 Šādi Aģentūrai nav pamata uzskatīt, ka tiesiskās drošības princips nepieļauj valstu tiesām noteikt pienākumu valsts tiesības interpretēt saskaņā ar nepārmērīgu izdevumu normu, kad tās spriež par tiesāšanās izdevumu sadali.
- 55 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka grozītās Direktīvas 85/337 10.a panta piektā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka pienākums dalībvalstu tiesām veikt saderīgu interpretāciju, kad tās spriež par tiesāšanās izdevumu sadali tiesvedībās, kuras nav bijušas pabeigtas brīdī, kad ir beidzies nepārmērīgu izdevumu normas transponēšanai noteiktais termiņš, kurš ir noteikts šī 10.a panta piektajā daļā, ir spēkā, neņemot vērā brīdī, kurā šie tiesāšanās izdevumi attiecīgās tiesvedības laikā ir radušies.

Par trešo jautājumu

- 56 Trešā jautājuma pareizai izpratnei vispirms ir jāatgādina, ka tiesvedība Īrijā par tiesāšanās izdevumiem norit divos posmos. Pieņēmusi lēmumu pēc būtības, iesniedzējtiesa vispirms spriež par tiesāšanās izdevumu sadali. Pēc tam *Taxing Master* nosaka izdevumu apmēru, to kontrolējot *High Court* (Augstā tiesa) un vajadzības gadījumā pēc tam – *Supreme Court* (Augstāka tiesa).
- 57 Saskaņā ar iesniedzējtiesas norādēm par pamatlīetas procesu, tā kā *High Court* (Augstā tiesa) noraidīja *V. Klohn* prasību, tā otrajam minētajam 2008. gada 6. maijā piesprieda atlīdzināt Aģentūrai radušos tiesāšanās izdevumus saskaņā ar Augstāko tiesu reglamenta 99. pantu, saskaņā ar kuru “tiesāšanās izdevumus nosaka atkarībā no lietas”. Šis nolēmums kļuva galīgs, un tas noteiktajos termiņos netika apstrīdēts. *Taxing Master* ar 2010. gada 24. jūnija lēmumu tiesāšanās izdevumus, kas *V. Klohn* bija jāsedz Aģentūrai, noteica aptuveni 86 000 EUR apmērā, un šis lēmums tika pārsūdzēts *High Court* (Augstā tiesa) un pēc tam – iesniedzējtiesā.
- 58 Ņemot vērā šos apstākļus, trešais jautājums ir jāsaprot tādējādi, ka ar to tiek jautāts, vai pamatlīetā, ņemot vērā *High Court* (Augstā tiesa) 2008. gada 6. maija sprieduma *res judicata* spēku, kurš ir kļuvis galīgs daļā par tiesāšanās izdevumiem, valstu tiesām, izskatot prasību, ko pret *Taxing Master* lēmumu par tiesāšanās izdevumu apmēra noteikšanu ir cēlis prasītājs pamatlīetā, valsts tiesības ir jāinterpretē tādējādi, lai šim prasītājam nerastos pārmērīgi izdevumi.
- 59 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, piemērojot valsts tiesības, valsts tiesām tās ir jāinterpretē, cik vien iespējams, atbilstoši attiecīgās direktīvas tekstam un mērķim, lai sasniegtu tajā paredzēto rezultātu un tālād panāktu atbilstību LESD 288. panta trešajai daļai (spriedums, 2006. gada 4. jūlijs, *Adelener* u.c., C-212/04, EU:C:2006:443, 108. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 60 Šī prasība atbilstīgi interpretēt valsts tiesības atbilst LESD sistēmai, jo tas ļauj valsts tiesām, istenojot savu kompetenci, nodrošināt Savienības tiesību pilnīgu efektivitāti, iztiesājot tajās iesniegtās lietas (spriedums, 2006. gada 4. jūlijs, *Adelener* u.c., C-212/04, EU:C:2006:443, 109. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 61 Katra ziņā šim principam, ka valsts tiesības ir jāinterpretē atbilstīgi, ir zināmas robežas.
- 62 Pirmkārt, šī sprieduma 48. punktā jau ir ticis minēts, ka valsts tiesas pienākuma, interpretējot un piemērojot attiecīgās valsts tiesību normas, atsaukties uz direktīvas saturu robežas nosaka vispārējie tiesību principi.
- 63 Šajā ziņā principam par *res judicata* spēku ir īpaša nozīme gan Savienības tiesību sistēmā, gan arī valsts tiesību sistēmās. Faktiski, lai nodrošinātu gan tiesību un tiesisko attiecību stabilitāti, gan pareizu tiesvedību, ir svarīgi, lai tiesu nolēmumi, kas kļuvuši galīgi pēc tam, kad izsmelti visi pieejamie tiesību

aizsardzības līdzekļi, vai pēc tam, kad beidzies šādu tiesību aizsardzības līdzekļu izmantošanai paredzētais termiņš, vairs nevarētu tikt apstrīdēti (spriedums, 2015. gada 11. novembris, *Klausner Holz Niedersachsen*, C-505/14, EU:C:2015:742, 38. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 64 Arī Savienības tiesībās netiek prasīts atkāpties no valsts procesuālu normu piemērošanas, ar kurām tiesas nolēmumam tiek piešķirts *res judicata* spēks (spriedums, 2018. gada 20. marts, *Di Puma un Consob*, C-596/16 un C-597/16, EU:C:2018:192, 31. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 65 Otrkārt, saderīgas interpretācijas pienākums beidz pastāvēt, ja valsts tiesības nevar interpretēt tā, lai sasniegtu rezultātu, kas ir saderīgs ar attiecīgajā direktīvā minēto. Citiem vārdiem, atbilstīgas interpretācijas princips nevar būt pamats valsts tiesību *contra legem* interpretācijai (spriedumi, 2006. gada 4. jūlijs, *Adelener u.c.*, C-212/04, EU:C:2006:443, 110. punkts, kā arī 2008. gada 15. aprīlis, *Impact*, C-268/06, EU:C:2008:223, 100. punkts).
- 66 Jāuzsver – ja Tiesai ir jālemj saistībā ar LESD 267. pantu, tās kompetencē nav vērtēt, vai iepriekš minētās robežas rada šķēršļus veikt valsts tiesību interpretāciju, kas ir atbilstīga Savienības tiesību normai. Vispārīgi Tiesai prejudiciāla nolēmuma tiesvedībā nav jāinterpretē valsts tiesības (spriedums, 1965. gada 1. decembris, *Dekker*, 33/65 EU:C:1965:118), jo to darīt kompetenta ir tikai un vienīgi valsts tiesa (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 26. septembris, *Ottica New Line*, C-539/11, EU:C:2013:591, 48. punkts).
- 67 Tādējādi iesniedzējtiesai ir jāizvērtē 2008. gada 6. maija lēmuma *res judicata* spēks, ar kuru *High Court* (Augstā tiesa) attiecīgajā tiesvedībā radušos tiesāšanās izdevumus piesprieda atlīdzināt *V. Klohn*, lai noteiktu, vai un cik lielā mērā pamatlietā ir iespējama ar nepārmērīgu izdevumu normu saderīga valsts tiesību normu interpretācija.
- 68 Šajos apstākļos Tiesa var tikai sniegt precizējumus, lai virzītu valsts tiesu tās vērtējumā (spriedums, 2006. gada 21. februāris, *Halifax u.c.*, C-255/02, EU:C:2006:121, 77. punkts), un tai norādīt, kāda valsts tiesību normu interpretācija atbilst pienākumam tās interpretēt saskaņā ar Savienības tiesībām.
- 69 Šajā ziņā jānorāda, ka 2008. gada 6. maija lēmumam, ar kuru *High Court* (Augstā tiesa) tostarp piesprieda atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas radušies Aģentūrai, segt *V. Klohn*, nav tāds pats priekšmets, kāds ir *Taxing Master* lēmumam saistībā ar tiesvedību iesniedzējtiesā, jo, proti, šajā lēmumā nav noteikta precīza tiesāšanās izdevumu summa, kas jāsedz prasītājam pamatlietā. Saskaņā ar Tiesas judikatūru *res judicata* spēks attiecas tikai uz tādiem juridiskajiem prasījumiem, par kuriem tiesa ir lēmusi. Tādējādi judikatūra nav šķērslis tam, ka *Taxing Master* vai tiesa vēlākā strīdā spriež par tiesību jautājumiem, par kuriem šis galīgais nolēmums nav pieņemts (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 11. novembris, *Klausner Holz Niedersachsen*, C-505/14, EU:C:2015:742, 36. punkts).
- 70 Turklāt interpretācija, saskaņā ar kuru, ņemot vērā ciešo saikni, kas pastāv starp lēmumu par tiesāšanās izdevumu piespriešanu un to, kurā ir noteikts to apmērs, Aģentūrai būtu tiesības pieprasīt visus samērīgi savas aizstāvības sakarā radušos tiesāšanās izdevumus, būtu pretrunā tiesiskās drošības principam un prasībai par Savienības tiesību paredzamību. Kā to secinājumu 114. punktā ir norādījis ģenerāladvokāts – *V. Klohn* līdz pat *Taxing Master* lēmumam, kas tika pieņemts vairāk nekā gadu pēc lēmuma par tiesāšanās izdevumu sadali, nebija iespējams zināt nedz par to izdevumu apmēru, kas viņam būtu jāatlīdzina tiesvedībā uzvarējušai pusei, nedz līdz ar to arī apstrīdēt, balstoties uz zināmo par pirmo no minētajiem lēmumiem. Vēl jo vairāk Aģentūrai atlīdzināmos tiesāšanās izdevumus, ko noteicis *Taxing Master*, tādējādi ieinteresētā persona nevarēja paredzēt, turklāt tie sasniedza trīskāršu apmēru salīdzinājumā ar tiem, kas tai pašai radās attiecīgajā tiesvedībā.
- 71 Tādējādi uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka grozītās Direktīvas 85/337 10.a panta piektā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tādā kā pamatlietā saderīgas interpretācijas pienākums ir noteikts valsts tiesai, kura ir aicināta spriest par tiesāšanās izdevumu apmēru, ja vien tas nav pretrunā ar lēmumu, kas kļuvis galīgs, par tiesāšanās izdevumu sadali *res judicata* spēku, un tas ir jāpārbauda valsts tiesai.

Par tiesāšanās izdevumiem

72 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) Padomes Direktīvas 85/337/EEK (1985. gada 27. jūnijs) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/35/EK (2003. gada 26. maijs), 10.a panta piektā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā noteiktā prasība, saskaņā ar kuru konkrētas tiesvedības vides jomā nedrīkst būt pārmērīgi dārgas, ir zaudējusi tiešu iedarbību. Tā kā dalībvalsts šo pantu nav transponējusi, šis dalībvalsts tiesām tik un tā, cik vien iespējams, valsts tiesības, sākot no minētā panta transponēšanai paredzētā termiņa beigām, ir jāinterpretē tādējādi, ka personas nedrīkst tikt kavētas uzsākt vai turpināt šī paša panta piemērošanas jomā ietilpstošas procedūras tiesu iestādēs ar tām saistītā iespējamā finansiālā sloga dēļ.
- 2) Direktīvas 85/337, kas grozīta ar Direktīvu 2003/35, 10.a panta piektā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka pienākums dalībvalstu tiesām veikt saderīgu interpretāciju, kad tās spriež par tiesāšanās izdevumu sadali tiesvedībās, kuras nav bijušas pabeigtas brīdī, kad ir beidzies prasībai, saskaņā ar kuru konkrētas tiesvedības vides jomā nedrīkst būt pārmērīgi dārgas, transponēšanai noteiktais termiņš, un kura ir paredzēta šī 10.a panta piektajā daļā, ir spēkā, neņemot vērā brīdi, kurā šie tiesāšanās izdevumi attiecīgās tiesvedības laikā ir radušies.
- 3) Direktīvas 85/337, kas grozīta ar Direktīvu 2003/35, 10.a panta piektā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tādā kā pamatlietā saderīgas interpretācijas pienākums ir noteikts valsts tiesai, kura ir aicināta spriest par tiesāšanās izdevumu apmēru, ja vien tas nav pretrunā ar lēmuma, kas kļuvis galīgs, par tiesāšanās izdevumu sadali *res judicata* spēku, un tas ir jāpārbauda valsts tiesai.

[Paraksti]